

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

Številka: 013-26/2012/368

Datum: 17. 12. 2020

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport na podlagi Sklepa o izboru tem nacionalnih evalvacijskih študij in njihovem financiranju za obdobje 24 mesecev št. 013-26/2012-367 z dne 7. 10. 2020 v povezavi s 6. členom Protokola o določanju in načinu izvajanja nacionalnih evalvacijskih študij z dne 17. 3. 2015 ter spremembami z dne 16. 7. 2018 in dne 14. 12. 2018 (v nadaljevanju: protokol), v zvezi z 4. odstavkom 19. člena Pravilnika o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela (UR. I. RS, št. 7/14, 27/17 in 47/19) objavlja

JAVNO POVABILO

za zbiranje predlogov za nacionalno evalvacijsko študijo s trajanjem 24 mesecev z naslovom

EVALVACIJA MODELA POUČEVANJA IN TOLMAČENJA SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA TER POUČEVANJA SLOVENŠČINE ZA GLUHE IN NAGLUŠNE

Za uspešno vključevanje gluhih in naglušnih otrok in mladostnikov v vzgojno-izobraževalni sistem in kasneje v poklicno in družbeno angažirano življenje mora posameznik pridobiti ustrezne govorno-jezikovne in komunikacijske veščine. Zato se morajo gluhi otroci naučiti učinkovito uporabljati jezik - tako slovenski jezik kot tudi slovenski znakovni jezik, ki je njihov jezik sporazumevanja oziroma naravni jezik gluhih oseb. Iz raziskav in literature s področja razvoja govornega in znakovnega jezika izhaja, da višja kompetentnost v znakovnem jeziku napoveduje višjo kompetentnost v pismenosti in da ima zgodnejši dostop do znakovnega jezika pozitiven učinek na otrokov jezikovni, kognitivni in socialni razvoj. Bistveno je, da je otrok izpostavljen zadostnemu jezikovnemu izkustvu, ki ga lahko zaznava, že od rojstva naprej – in kontinuirano vsa leta izobraževanja. Jezikovni razvoj gluhih, izbira in način usvajanja prvega jezika ter način sporazumevanja so odvisni od mnogih dejavnikov (npr. staršev, stopnje okvare sluha, uporaba pripomočkov, rehabilitacije). Gluhi svoj naravni jezik pogosto usvojijo kasneje kot slišišči vrstniki. Pri usvajanju slovenskega govornega jezika kot prvega ali drugega jezika se gluhi otroci pogosto srečujejo z resnimi oziroma nepremostljivimi težavami.

Pravica uporabe slovenskega znakovnega jezika, ki se uresničuje z uveljavljanjem pravice do tolmača za znakovni jezik, je določena z Zakonom o uporabi slovenskega znakovnega jezika (Uradni list RS, št. 96/02). Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12 in 41/17 – ZOPOPP), je prvič opredelil način uveljavljanja pravice do tolmača v vzgoji in izobraževanju. Zakon o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 41/17) pa opredeljuje možnost zagotavljanja sporazumevanja in učenja v znakovnem jeziku za predšolske otroke, tako da se omogoča pomoč strokovnega delavca za znakovni jezik. Uporaba tolmačenja predpostavlja znanje slovenskega znakovnega jezika pri otroku, učencu oziroma dijaku, zato to nalogo opravljajo strokovni delavci z znanji tolmačenja v slovenskem znakovnem jeziku.

Gluhi in naglušni otroci so lahko na podlagi individualnega načrta pomoči družini vključeni v program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ali prilagojeni program za predšolske otroke. Na podlagi odločbe o usmeritvi pa so gluhi in naglušni učenci oziroma dijaki lahko vključeni v osnovnošolske in srednješolske izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo (izvajajo jih redne osnovne in srednje šole) ter v prilagojene izobraževalne programe z enakovrednim izobrazbenim standardom za gluhe in naglušne (izvajajo jih trije zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, v nadaljevanju zavodi). Gluhi in naglušni z motnjami v duševnem razvoju pa so lahko vključeni tudi v prilagojeni izobraževalni program osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom ali posebni program vzgoje in izobraževanja.

Namen študije z naslovom "Evalvacija modela poučevanja in tolmačenja slovenskega znakovnega jezika ter poučevanja slovenščine za gluhe in naglušne" je ugotoviti, ali trenutni model poučevanja in tolmačenja omogoča otrokom, učencem in dijakom razvoj zmožnosti v slovenskem znakovnem jeziku in slovenskem jeziku, socialno vključenost in uspešnost v vzgojno-izobraževalnem procesu ter prehod na trg dela. S študijo želimo pridobiti tudi informacije o presoji strokovnih delavcev glede lastne usposobljenosti za delo z gluhi in naglušnimi, identificirati težave in dobre prakse trenutnega modela vzgoje in izobraževanja gluhih in naglušnih od predšolske do vključno srednješolske ravni vzgoje in izobraževanja, pridobiti podatke o gluhih in naglušnih otrocih, učencih in dijakih ter druge potrebne informacije in priporočila za posodobitev vzgoje in izobraževanja gluhih in naglušnih.

Študija naj se osredotoči na naslednje vidike:

- analizo trenutnega modela učenja in poučevanja slovenskega znakovnega jezika in slovenskega jezika za gluhe in naglušne z vidika
 - a) učne uspešnosti (glede na rezultate pri nacionalnem preverjanju znanja oziroma maturi, napredovanje iz razreda/letnika v razred/letnik, prehod iz vrtca v šolo in na višje ravni izobraževanja, prehajanje iz prilagojenega v redni izobraževalni program in obrnjeno, vključevanje na trg dela ipd.),
 - b) izkušenj različnih deležnikov vzgoje in izobraževanja (npr. učencev, strokovnih delavcev, vodstva ipd.) glede uspešnosti procesa učenja in poučevanja ter socialne vključenosti in
 - c) identifikacije težav;
- analizo trenutnega modela izvajanja tolmačenja slovenskega znakovnega jezika predvsem glede na:

- a) vlogo strokovnega delavca z nalogami tolmačenja pri izvajanju vzgojno-izobraževalne dejavnosti,
 - b) obseg tolmačenja,
 - c) usposobljenost tolmačev ter
 - d) identifikacijo težav;
- usposobljenost strokovnih delavcev za izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti v oddelkih, v katerih so (tudi) gluhi in naglušni in identifikacijo težav,
 - identifikacijo primerov dobrih praks v Sloveniji in tujini ter študije primerov z osredotočenostjo na identificirane težave iz zgoraj navedenih alinej,
 - številčne podatke o populaciji gluhih in naglušnih, vključenih v sistem vzgoje in izobraževanja po ravneh in vrstah programov glede na spol, starost, uporabo slovenskega znakovnega jezika, polžev vsadek, odložen začetek šolanja, učni uspeh, napredovanje v naslednji razred/letnik, vključenost v dom učencev oziroma dijaški dom, napredovanje na višje ravni izobraževanja ipd. in
 - priporočila za kakovostno nadgradnjo vzgoje in izobraževanja gluhih in naglušnih otrok, učencev in dijakov v Republiki Sloveniji, z osredotočenostjo na identificirane težave, dobre rešitve in prakse.

Vsebina predloga posamezne nacionalne evalvacijske študije vsebuje naslednje elemente v skladu s 7. členom protokola:

- Uvod, ki vsebuje vsaj naslednje elemente:
 - o Formalni okvir študije,
 - o Opredelitev ciljev študije,
 - o Argumentacija smiselnosti vsakega opredeljenega cilja,
 - o Ocena stopnje uresničljivosti raziskovalnih ciljev in opredelitev morebitnih omejitev glede doseganja posameznih raziskovalnih ciljev.
- Metode raziskovanja, ki zajemajo vsaj naslednje elemente:
 - o Predvidene metode raziskovanja glede na posamezne raziskovalne cilje (za vsak cilj posebej se opredelijo vse predvidene raziskovalne metode).
 - o Za kvantitativne metode neposrednega zbiranja podatkov (npr. anketa, strukturirano opazovanje, eksperiment) je potrebno opredeliti:
 - osnovno populacijo ter tip, osnovno strukturo in obseg raziskovalnega vzorca,
 - način zbiranja podatkov z opredelitvijo načina zagotovitve ustrezne (načelno vsaj 50%) stopnje realizacije vzorca na vseh ravneh oz. z argumentacijo o zagotavljanju nepristranskosti vzorca,
 - uporabljen inštrument (npr. okvirna vsebina vprašalnika/načrt opazovanja...)
 - predvidene postopke analize pridobljenih podatkov.
 - o Za kvalitativne metode neposrednega zbiranja podatkov (npr. intervju, fokusna skupina, opazovanje z udeležbo) je potrebno opredeliti:
 - populacijo, ki jo raziskujemo ter način vzorčenja;
 - uporabljeni inštrument (usmeritvena vprašanja za intervju ali fokusno skupino / načrt opazovanja)
 - predvidene postopke analize pridobljenih podatkov.

- Za sekundarno analizo podatkov je potrebno navesti vir in značilnost podatkov ter predvidene metode njihove obdelave.
- Strokovni življenjepisi nosilca predloga in članov raziskovalne skupine, iz katerih so razvidni podatki za ugotavljanje raziskovalne usposobljenosti (9. člen protokola). Življenjepisi morajo biti predloženi v skladu z obrazcem EUROPASS v slovenskem jeziku.
- Časovni načrt nacionalne evalvacijske študije s predvidenim obsegom financiranja.

Finančna sredstva, namenjena za izvedbo študije, znašajo 20.000 EUR.

V izbirni postopek se bodo uvrstile vse prijave, ki bodo v roku 30 dni od objave javnega povabila na spletnih straneh, in sicer do 12.00 ure zadnjega dne navedenega roka, posredovane na naslov **Pedagoški inštitut, Gerbičeva 62, 1000 Ljubljana**, z oznako »NE ODPIRAJ – PRIJAVA NA JAVNO POVABILO - EVALVACIJSKE ŠTUDIJE«.

Pedagoški inštitut v roku 10 dni po izteku roka prijave identificira morebitne nepopolne predloge in njihove prijavitelje pozove k dopolnitvi. Če prijavitelj v roku 10 dni od prejema poziva ne posreduje popolne vloge, se njegov predlog zavrže.

Prof. dr. Simona KUSTEC
MINISTRICA